

LOPPURAPORTTI

HANKE- JA INVESTOINTI- SUUNNITELMA

Liittyen Tallinna-tunnelin jatkosuunnitteluun,
vaikutusten arviointiin ja brändäämiseen, Tajava

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

LOPPURAPORTTI	4
Kuvaus hankkeen tavoitteista, niiden toteutumisesta sekä keskeisistä toimenpiteistä	4
Hankkeen tavoitteet	4
Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta.....	6
Keskeiset toimenpiteet	7
Työpaketti 1: Tunnelin jatkosuunnittelun hanke- ja investointisuunnitelma	8
Työpaketti 2: Tunnelin brändäyksen hanke- ja investointisuunnitelma.....	9
Työpaketti 3: Tunnelin yhteiskunnallisten vaikutusten hanke- ja investointisuunnitelma	10
Poikkeamat suhteessa suunniteltuun.....	11
Hankkeen tulokset ja vaikuttavuus, indikaattoritiedot	11
Hankkeen tulokset.....	11
Vaikuttavuus.....	14
Indikaattoritiedot.....	15
Hankkeen henkilöstö, organisaatio ja keskeiset yhteistyötahot	17
Hankkeen henkilöstö	17
Hankkeen organisaatio	17
Hankkeen keskeiset yhteistyötahot	17
Hankkeen tulosten hyödyntäminen jatkossa ja selvitys siitä miten hankkeessa toteutettua toimintaa tullaan jatkamaan tuen päättymisen jälkeen.....	18
Hankkeen tulosten hyödyntäminen jatkossa	18
Selvitys siitä miten hankkeessa toteutettua toimintaa tullaan jatkamaan	18
Loppuraportin liitteenä ohjausryhmän tai muu arvio hankkeen toteutuksesta ja tuloksista sekä kooste muusta kerätystä ja saadusta palautteesta.....	19
Miten hankkeesta tiedotettiin, miten hanke näkyi julkisuudessa	19
Ilmoitus hankkeeseen liittyvän aineiston säilytyspaikasta	19
Julkinen tiivistelmä hankkeen toiminnasta ja tuloksista	20
Toiminta	20
Tulokset	20
Hankkeen tausta	21
Toimintaympäristö ja tilannekuva.....	21

Uusimaa-kaava, Helsingin ja Vantaan yleiskaavat.....	23
Yhteistyösopimukset	24
Aiemmat hankkeet	24
Lähteet	26

LOPPURAPORTTI

Kuvaus hankkeen tavoitteista, niiden toteutumisesta sekä keskeisistä toimenpiteistä

Vantaan kaupunki ja Uudenmaan liitto ovat toteuttaneet Tallinna-tunnelin jatkosuunnittelun, vaikutusten arvioinnin ja brändäämisen hanke- ja investointisuunnitelman (TAJAVA). Lisäksi hankkeen rahoitukseen ja ohjaamiseen osallistui Helsingin kaupunki. Hanke toteutettiin 1.8.2024–28.2.2025 ja se osarahoitettiin alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman määrärahasta (AKKE). Hankkeen ohjaamiseen ovat osallistuneet myös Helsinki EU Office, Tuusulan kunta, Nurmijärven kunta, Helsingin seudun kauppakamari ja Väylävirasto.

Hankkeen tavoitteet

Tallinnan ja Helsingin välinen tunneliyhteys on mittava ja merkittävä projekti, jonka edistäminen esisuunnittelusta toteutukseen edellyttää kansallista ja EU-tason rahoitusta. Rahoitus puolestaan edellyttää yhteistyötä ja riittävää kypsyystasoa, jotka edellyttävät vuorovaikutusta ja viestintää. Viestintä tarvitsee tuekseen faktoja, joita voidaan tuottaa erilaisten selvitysten ja osallistamisen avulla.

Hankkeen tavoitteena oli saada selville Tallinnan ja Helsingin välisen tunnelihankkeen jatkosuunnittelun edistämisen kannalta keskeisiin kysymyksiin sekä esittää toimenpidesuosituksia jatkoon. Hankkeen tavoitteena oli erityisesti kartoittaa tarpeet ja toimenpiteet liittyen tunneliyhteyden jatkosuunnittelun yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin, brändäämiseen ja viestintään sekä tulevien kansallisten ja EU-rahoitusten mahdollisuuksiin.

Tunnelihankkeen suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet edellyttivät merkittäviä investointeja. TAJAVA-hankkeen tavoitteena oli edistää tunneliyhteyden jatkosuunnittelua lisäämällä valmiuksia hyödyntää sekä kansallisia että

kansainvälisiä rahoitusvälineitä. Hankkeessa oli tavoitteena tunnistaa tunnelihankkeen jatkosuunnittelun edistämisen kannalta välttämättömiä rahoitusmahdollisuuksia ja osoittaa niille etenemispolku. Hankkeen avulla valmistaudutaan erityisesti tulevan CEF-rahoituskauden hakuihin.

Hankkeella edistetään myös valmiuksia vastata uuteen TEN-T-asetukseen, jossa Helsinki-Tallinna kiinteä yhteys on osoitettu tulevaisuuden selvityskohteena osana North Sea Baltic -käytävää.

Helsingin ja Tallinnan välisen tunneliyhteyden suunnittelu on kansainvälinen hanke, jolla on laajat sidosryhmät sekä kansallisesti että kansainvälisesti. TAJAVA-hankkeen myötä voidaan edistää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä tehdä tunnelihanketta tunnetuksi sekä Suomessa että laajemmin Itämeren seudulla ja Euroopassa.

TAJAVA-hankkeen tavoitteena oli määrittää suuntaviivat tunnelihankkeen edellyttämälle yhteistyölle, vuorovaikutukselle ja viestinnälle. Hankkeen tavoitteena oli lisäksi valmistella Helsingin ja Tallinnan välisen tunneliyhteyden viestinnän, vaikuttamisen ja markkinointiviestinnän jatkosuunnittelua. Viestinnän suunnittelulla on tavoitteena vahvistaa tunneliyhteyden edistämiseksi tarvittavaa yhteistä ja poliittista tahtotilaa, jotka ovat edellytyksenä, kun haetaan rahoitusta hankkeen jatkosuunnitteluun etenkin EU-tasolla.

Tunneliyhteydellä on jo aiemmissa selvityksissä tunnistettu olevan merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä Uudellemaalle, Suomelle, Virolle, muille Baltian maille sekä EU:lle. Hanke edistää pitkällä aikavälillä Uudenmaan ja koko Suomen kansainvälistä ja kansallista logistista saavutettavuutta sekä aluetaloushyötyjä ja kilpailukykyä kansainvälisistä investoinneista ja osaamisesta, kun Suomen työmarkkina-alue kytkeytyisi tiiviimmin osaksi Baltiaa ja Manner-Eurooppaa.

TAJAVA-hankkeen tavoitteena oli valmistautua tunnelin yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin jatkosuunnitteluun ja selvittää aikaisempien selvitysten ajantasaisuus sekä kartoittaa erityisesti mitkä teemat vaativat päivittämistä ja täydentämistä muuttuneen maailmantilanteen vuoksi.

Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta

TAJAVA-hankkeessa asetetut tavoitteet toteutuivat ja hankkeesta saatiin selkeät askelmerkit jatkosuunnittelun edistämiseksi. Hankkeessa tunnistettiin tunnelihankkeen jatkosuunnittelun edistämisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä niin rahoitushakujen, yhteistyön ja vuorovaikutuksen sekä viestinnän osalta. Lisäksi tunnistettiin vaikutusten arviointien päivitystarpeet. Hankkeessa tunnistettiin tarpeelliset toimenpiteet ja suositukset jatkosuunnittelun edistämiseksi.

Hankkeen aikana kartoitettiin mahdollisuudet tunneliyhteyden jatkosuunnittelun rahoitukselle. Kartoituksen avulla hahmotettiin mitä rahoitusmahdollisuuksia jatkosuunnittelun ja rakentamisen edistämiseksi on hyödynnettävissä. Kartoituksen avulla laadittiin etenemisjärjestys rahoitushauille sekä tunnistettiin mitä edellytyksiä eri rahoitusvälineet vaativat. Kartoitus loi raamit ja alustavan aikataulun etenemiselle.

Hankkeessa tunnistettiin, että lähtökohtaisesti EU-rahoitushaut edellyttävät riittävää kypsyystasoa, yhteistyötä, jopa sitoutunutta tai järjestäytynyttä yhteistyötä, eri toimijoiden kesken. Rahoituksen osalta eri suunnitteluvaiheiden kypsyystason hahmottaminen on tärkeää ja sen tarkentaminen tulee olemaan yksi rahoitushakujen jatkosuunnittelun kannalta keskeisimpiä asioita. Hankkeen myötä lisättiin merkittävästi valmiuksia hakea rahoitusta sekä kansallisista että kansainvälisistä rahoitushauista.

Riittävien kypsyystasojen saavuttaminen, etenkin yhteistyön osalta, edellyttää näin mittavassa kansainvälisessä hankkeessa laajamittaista vuorovaikutusta, osallistamista ja viestintää. TAJAVA-hankkeen aikana määritettiin tavoitteiden mukaiset suuntaviivat tunnelihankkeen edellyttämälle viestinnälle ja vuorovaikutukselle. Lisäksi tunnistettiin vaikuttamiseen ja markkinointiviestintään (brändäykseen) liittyviä jatkosuunnittelutarpeita. Hankkeessa tunnistettiin, että viestinnän ja brändäyksen askelmerkkien yhteensovittaminen myös rahoitushakuihin liittyvän kypsyystason saavuttamiseen on keskeinen jatkosuunnittelun edellytys.

Viestinnän, vuorovaikuttamisen ja brändäyksen keskeinen tehtävä jatkosuunnittelun edetessä on edistää tunnelihankkeen hyväksyttävyyttä eri tahojen keskuudessa. Hankkeessa tunnistettiin keskeisiä sidosryhmätahoja, mutta jatkosuunnittelun edetessä tulee laatia kattava kartoitus ja validointi tunnelihankkeen välittömistä ja

välillisistä sidosryhmistä, sekä niistä tahoista, joilla on vaikutusvaltaa tunnelin edistämiseksi. Hankkeessa tunnistettiin, että eri tahoilla on paljon yhteisiä tavoitteita, mutta osin myös erilaisia intressejä, jonka vuoksi tunnelihankkeen viestintä edellyttää huolellista suunnittelua.

Tunnelihanke tarvitsee myös tunnistettavan ja uskottavan brändin, yhteisen viestin, jonka avulla hankkeesta kommunikointi eri tahojen kanssa on vaikuttavaa ja uskottavaa. TAJAVA-hankkeen tulosten pohjalta voidaan tunneliyhteyden viestinnän, vaikuttamisen ja markkinointiviestinnän jatkosuunnittelua viedä päämäärätietoisesti eteenpäin tulevissa hankkeissa.

Viestintä ja vaikuttaminen edellyttää tuekseen tietoa, jota voidaan tuottaa erilaisten selvitysten ja osallistamisen avulla. TAJAVA-hankkeessa kartoitettiin keskeiset jatkosuunnittelussa huomioitavat selvitystarpeet sekä yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin liittyvät keskeiset teemat ja kysymykset. Tämän jäsentelyn avulla tunnistettiin tunnelihankkeen jatkosuunnittelun kannalta keskeiset sidosryhmäsektorit ja -tahot, joiden kanssa vuorovaikutusta tai yhteistyötä tai vaikuttamista tulee tehdä jatkosuunnittelun edetessä. Jatkosuunnittelun yksi ensimmäisiä tehtäviä on sidosryhmien tarkempi validointi ja osallistaminen. TAJAVA-hankkeen avulla edistetään tunnelin yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin jatkosuunnittelua.

Keskeiset toimenpiteet

TAJAVA-hankkeessa rahoitukseen, viestintään, brändäykseen ja vaikutusten arviointiin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin sekä erikseen omina teemoina että yhteisesti, tunnistuen, että eri osa-alueet muodostavat keskinäisen riippuvuussuhteen ja ne linkittyvät tiiviisti toisiinsa.

Hankkeessa tunnistettiin tunneliyhteyden edistämisen kannalta välttämättömät jatkotoimenpiteet sekä laadittiin ehdotukset niiden toteuttamiseksi. Hankkeen toteutus koostui kolmesta toisiinsa linkittyvästä hanke- ja investointisuunnitelmasta, eli työpaketista, joissa tunnistettiin mitä tunneliyhteyden jatkosuunnittelu, brändäys ja viestintä sekä vaikutusten arviointi edellyttävät ja mitä rahoitusvälineitä niiden edistämiseksi on hyödynnettävissä.

Työpaketit toteutettiin syksyn 2024 aikana. Alkuvuonna 2025 koostettiin yhteenveto työpakettien tulosten pohjalta. Työpaketit toteutettiin erillisinä konsulttitöinä, mutta

keskenään tiiviissä vuorovaikutuksessa, sillä aihepiirit kytkeytyvät erottomattomasti toisiinsa.

Työpaketti 1: Tunnelin jatkosuunnittelun hanke- ja investointisuunnitelma

Tunnelin jatkosuunnittelun rahoitussuunnitelman pohjaksi laadittiin kartoitus tulevista EU-rahoitushauista. Rahoitusmahdollisuuksia ja -välineitä tunnistettiin 15 pienimmästä suurimpaan, nopeimmasta hitaimpaan ja kevyimmästä työläimpään.

Kansainvälisen EU-rahoituksen hakeminen jo esiselvitysvaiheessa auttaa mobilisoimaan sekä kansallisia että kansainvälisiä sidosryhmiä, jotka ovat avainasemassa hankkeen etenemisen edistäjinä. EU-rahoituksen saaminen tuo myös hankkeelle huomattavaa näkyvyyttä ja uskottavuutta.

Eri EU-rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen tarjoaa myös välttämätöntä teknistä, taloudellista ja strategista tukea varsinaisen suunnittelu- ja rakennusvaiheen rahoitushakemuksiin valmistautumisessa. Ennakoivan, EU-rahoituskanavien mahdollisuuksia yhdistävän lähestymistavan avulla varmistetaan myöhempien rahoitushakemusten korkea laatu, riskienhallinnan tehokkuus sekä monialaisten näkökulmien, kuten ympäristövaikutusten, taloudellisen kannattavuuden ja kansainvälisen yhteistyön, laadukas dokumentointi.

Kansainvälisen EU-rahoituksen saaminen esiselvitysvaiheessa on välttämätöntä ja osoittaa samalla hankkeen merkityksen ja elinkelpoisuuden EU-tasolla. Tämä auttaa vahvistamaan kansallista ja kansainvälistä sitoutumista hankkeen etenemiseen ja luo pohjaa laajemman jatkorahoituksen hakemiselle suunnittelu- ja rakennusvaiheissa.

Poliittisen tuen lisääntyminen kansallisesti ja kansainvälisesti on edellytys hankkeen etenemiselle ja tekee hankkeeseen sitoutumisesta entistä houkuttelevampaa kotimaisille ja kansainvälisille toimijoille, jotka näkevät Tallinna-tunnelin osana strategista, rajat ylittävää TEN-T-infrastruktuuria ja EU:n vihreän siirtymän tavoitteita.

Työpaketti 2: Tunnelin brändäyksen hanke- ja investointisuunnitelma

Tunnelin brändäyksen hanke- ja investointisuunnitelmassa laadittiin brändi- ja viestintäsuunnitelma, jolla vahvistetaan poliittista tahtotilaa ja valmiutta hakea rahoitusta hankkeen jatkosuunnitteluun ja toteutukseen Suomessa ja Euroopassa. Lisäksi laadittiin TAJAVA-hankkeelle viestintäsuunnitelma. Brändäyksen hanke- ja investointisuunnitelman tarkoituksena on auttaa ymmärtämään, kuinka viestinnän ja vaikuttamisen keinoin pystytään tukemaan tunneliyhteyden menestymistä rahoituksen saamiseksi ja hankkeen etenemisen varmistamiseksi.

Työpaketissa huomioitiin ja analysoitiin aiemmat tunneliyhteyttä koskevat selvitykset sekä aiheesta käytyä keskustelua ja uutisointia. Lisäksi työssä hyödynnettiin myös muiden projektissa syntyneiden työpakettien sisältöä. Työssä laadittiin suuntaviivat tunnelin brändin rakentamiseksi ja työn vaiheistamiseksi. Lisäksi hahmoteltiin sidosryhmäkohtaista viestintää.

Työssä määriteltiin tunnelihankkeen ydinteemat ja laadittiin niiden pohjalta viestit, jotka puhuttelevat tunnistettuja kohderyhmiä. Lisäksi tunnistettiin keinoja, joilla tunnelille saadaan laajaa näkyvyyttä sekä osallistetaan sidosryhmiä. Tunnelihankkeen brändäyksen ja viestinnän jatkosuunnittelua varten laadittiin vaiheistus- ja etenemissuunnitelma toimenpidesuosituksineen.

Keskeisiä toimia jatkosuunnitteluun ovat hankkeen etenemisen ja rahoituksen varmistamisen tukeminen monipuolisin ja oikea-aikaisin viestinnän keinoin. Viestintä tukee rahoitushaussa menestymistä vahvistaen yleistä hyväksyntää ja hankkeen menestymistä. Lisäksi tarvitaan erottuva brändi, jota vahvistetaan vaikuttajaviestinnän keinoin. Tavoitemielikuvan rakentamisessa unelmoinnilla luodaan positiivista ja hanketta tukevaa mielikuvaa, joissa ydinviestit perustuvat faktoihin.

Työpaketti 3: Tunnelin yhteiskunnallisten vaikutusten hanke- ja investointisuunnitelma

Työpaketissa valmisteltiin suunnitelma vaikutusten arvioinnin laatimiseksi ja sen koordinoinnista ja toteutuksesta. Työssä tunnistettiin keinoja tehdä tunnelihankkeen yhteiskunnalliset vaikutukset näkyviksi. Tallinnan ja Helsingin välisellä tunneliyhteydellä on jo aikaisempien hankkeiden pohjalta tunnistettu olevan yhteiskunnallisia hyötyjä Uudellemaalle, Suomelle, Virolle, muille Baltian maille sekä EU:lle ja Natolle.

Työssä laadittiin raamitason suunnitelma aiemmin tehtyjen tunneliyhteyden yhteiskunnallisten vaikutusten arviointien päivittämiseksi ja täydentämiseksi. Aiemmissa selvityksissä (mm. FinEstLink-hanke) on kattavasti selvitetty näkökulmia, jotka liittyvät maanarvoon ja kiinteistömarkkinoihin, kansantalouteen ja elinkeinotoimintaan, työmarkkinoihin, kaupunkirakenteeseen ja maankäyttöön. Lisäksi osittain on selvitetty vaikutuksia luontoon ja ympäristöön, logistiseen saavutettavuuteen ja matkustamiseen.

Laadullisten ja rakenteellisten vaikutusten selvittäminen on ollut vähäisemmässä roolissa ja mm. ympäristövaikutuksia on selvitetty vain yleisellä tasolla. Myöskään vaikutuksia väestöön ja kulttuuriin ja kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen ei ole selvitetty. Turvallisuuskäsitteitä on puolestaan selvitetty lähinnä tunnelin käytön turvallisuuden näkökulmasta. Myöskään multimodaalisuutta ei ole käsitelty kattavasti, lisäksi on syytä huomioida lakisääteisten väyläsuunnitelmien tasot Suomessa ja Virossa.

TAJAVA-hankkeessa tunnistettiin, että toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, joihin nähden aiemmissa selvityksissä on puutteita tai päivitystarpeita:

- Itämeren geo- ja turvallisuuspoliittisen tilanteen muutos ja siihen liittyen tunnelin turvallisuus- ja huoltovarmuuskäsitteiden huomioiminen.
- Post-covid toimintaympäristössä työnteon tavat ja työmatkustaminen ovat muutoksessa.
- Tunnelihankkeeseen kytkeytyvän ja sen edellytyksenä pidetyn Rail Baltica -hankkeen eteneminen.
- EU:n TEN-T-asetuspäivityksessä Helsingin ja Tallinnan välinen yhteys tulevaisuuden selvityskohteena.

- Uudenmaan maakuntakaavassa on osoitettu tallinnan tunnelin yhteys välille Helsingin lentoasema – Pasila – Helsingin päärautatieasema – Tallinnan suunta. Lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu varikkoon ja terminaaliin lentoaseman pohjoispuolella sekä tavaraliikenteen yhdysrataan Hangon radalle. Maakuntakaava on lainvoimainen.
- Helsingin lainvoimaisessa yleiskaavassa on osoitettu Helsingin ja Tallinnan välinen tunnelilinjaus. Helsingin asemakaavoissa on varauduttu Tallinnan tunnelin asemiin.

Poikkeamat suhteessa suunniteltuun

Viestintää ei voitu toteuttaa, kuten hankesuunnitelmassa oli kuvattu.

Hankesuunnitelmassa esitettiin, että hanke sisältäisi aktiivista tiedottamista sidosryhmien suuntaan ja lisäksi hankkeesta viestitään eri kanavissa.

Hankesuunnitelmassa esitettiin, hankkeen etenemisestä sekä tuloksista tiedotetaan Vantaan kaupungin ja Uudenmaan liiton omissa medioissa kuten verkkosivustolla ja sosiaalisessa mediassa

TAJAVA-hankkeessa tunnistettiin, että tunnelihanke on viestinnällisesti haastavampi kokonaisuus kuin hankehakemusvaiheessa oli ymmärretty. Hankkeen aikana päätettiin, että viestinnän suunnittelu tulee toteuttaa erillisenä kokonaisuutena jatkosuunnittelun edetessä. Tämän vuoksi hankkeen aikana ei tehty aktiivista tiedottamista hankkeen tuloksista. Hankkeen aikana tehtiin kuitenkin laajamittaista viestinnän ja edunvalvonnan suunnittelua, joka luo pohjaa viestinnän jatkosuunnittelulle.

Hankkeen tulokset ja vaikuttavuus, indikaattoritiedot

Hankkeen tulokset

Hankkeessa tunnistettiin Helsingin ja Tallinnan välisen tunneliyhteyden edistämisen kannalta välttämättömät jatkotoimenpiteet sekä laadittiin ehdotukset niiden toteuttamiseksi.

Hankkeessa muodostettiin tilannekuva ja toimenpide-ehdotukset tunnelihankkeen jatkorahoituksen, viestinnän sekä vaikutusten arvioinnin osalta.

Hankkeessa keskeisenä jatkosuunnittelun edellytyksenä korostui jäsentyneen yhteistyön tarve. Koordinoitu, pitkäjänteinen yhteistyö ja selkeä yhteistyörakenne ja -muoto korostuvat niin hankkeen vaikutusten arvioinnin, jatkosuunnittelun, viestinnän ja edunvalvonnan sekä mahdollisten rahoitushakujen kohdalla.

Rahoitus

Jatkosuunnittelussa täsmennettäviä asioita rahoituksen kannalta ovat mm.:

- Minkälaista yhteistyötä tai kypsyystasoa haku edellyttää. Kunkin rahoitushaun kohdalla tulee selvittää, tarvitaanko yhteistyösopimuksia tai pitääkö olla perustettuna konsortioita.
- Lisäksi on tärkeää tunnistaa, edellyttääkö eri tahojen sitoutuminen tunnelihankkeeseen puolestaan tiettyjen selvitysten tai vaikutusten arviointien laatimista.
- TAJAVA-hankkeessa tunnistettiin, että eri tahot hyötyvät tunneliyhteydestä hyvin eri tavoin, tai tunneliin liittyy kysymyksiä, jotka täytyy selvittää ennen kuin hankkeen edistämiseen voidaan sitoutua.

Hankkeessa tunnistettiin keskeiset rahoitusmahdollisuudet jatkosuunnittelun edistämiseksi. Rahoitusmahdollisuuksia ja -välineitä esiteltiin 15 pienemmästä suurimpaan. Rahoitusmahdollisuuksien osalta periaatteena voidaan pitää, että pienempiä rahoitusmahdollisuuksia voidaan hyödyntää kevyemmällä ja pienemmällä organisoitumisella, kun taas suuremmat rahoitusmahdollisuuden vaativat enemmän valmistautumista, ennakointia, valmistautumista ja organisoitumista.

Hankkeessa tunnistettiin, että yhteistyö on edellytys massiivisen infrastruktuurihankkeen edistämiseksi ja mm. EU- ja investointirahoitusten hakemiseksi.

Rahoitushakujen kannalta on oleellista asettaa tavoitteet tunnelihankkeen kypsyystasolle, eli täsmentää jatkosuunnittelun keskeinen etenemisjärjestys ja yhteensovittaa se rahoitushakujen aikataulujen kanssa.

Viestintä ja brändäys

Viestintä ja viestinnän suunnittelu ovat keskeisiä asioita tunnelihankkeen menestymisen kannalta niin jatkosuunnittelun kuin rahoituksen osalta. Viestinnän suunnittelu edellyttää sekä vaikuttajaviestintää että erottuvan brändin.

Vaikutusviestintää tulee tehdä sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Lisäksi tunnelihankkeen viestintä edellyttää yhteisen tavoitemielikuvan rakentamista, jossa huomioidaan tunnelihankkeeseen liittyvät faktat ja emotiot, joiden pohjalta voidaan muodostaa ydinviestit. Viestinnän tulee olla yhtenäistä.

Viestintäsuunnittelu edellyttää myös sidosryhmien tunnistamista. Viestinnän suunnittelu on jaettavissa eri vaiheisiin, joista jokaisessa on erilaisia tarpeita, keinoja ja painotuksia. Lisäksi viestinnän suunnittelussa tulee huomioida viestinnän eri roolit, jotka voivat vaihdella vaikuttamisviestinnästä yhteisen tavoitteen rakentamiseen ja edelleen maineriskeihin varautumiseen.

Viestintäsuunnittelu edellyttää pitkäjänteistä sidosryhmäyhteistyötä, yhteistä ja poliittista tahtotilaa ja niiden vahvistamista sekä ydinviestien kirkastamista. Lisäksi jatkosuunnittelussa on tarpeellista muodostaa hanketoimijoista koostuva viestintäryhmä ja työohjelma, joilla brändi- ja viestintäsuunnittelua voidaan viedä eteenpäin.

Vaikutusten arviointi

Hankkeessa tunnistettiin, että yhteiskunnallisten vaikutusten osalta jatkosuunnittelussa keskeistä on muodostaa tilannekuva muuttuneesta toimintaympäristöstä ja siihen liittyvistä eri tahojen intresseistä. Keskeisiä teemoja vaikutusten arvioinnin päivittämisessä ovat erityisesti muutokset geopolitiikassa sekä työn tekemisen tavoissa. Lisäksi tunnistettiin, että täydennettäviä tai päivitettäviä teemoja ovat huoltovarmuus ja puolustuskyky, logistinen saavutettavuus ja tavaraliikenne sekä taloudelliset vaikutukset. Jatkosuunnittelun kannalta keskeistä on eri teemojen painotus ja erilaisten näkökulmien huomioiminen.

Vaikutusten arvioinnin päivittäminen ja vaikutusten ymmärtäminen ovat tärkeitä, jotta tunnelihankkeen merkitykset eri tahoille voidaan osoittaa ja niistä viestiä. Vaikutusten arvioinnin ja jatkosuunnittelun osalta on lisäksi tärkeää huomioida eri rahoitusvälineiden hyödyntäminen sekä toteutuksen oikea-aikaisuus.

Jatkosuunnittelu

TAJAVA-hankkeessa tunnistettuja tunnelihankkeen etenemisen edellytyksenä olevia keskeisiä tarpeita ja toimenpiteitä tulee edistää siten, että sekä viestinnän, edunvalvonnan ja rahoitushakujen suunnittelua tehdään yhdessä vaikutusten arvioinnin kanssa. Rahoitushakujen aikataulut määrittelevät osaltaan etenemisaikataulua.

Jatkosuunnittelussa oleellista on myös tunnistaa tilannekuva ja selkeyttää tunneliin liittyviä toiveita ja tavoitteita eri tahojen kesken, etenkin liittyen turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin. Lisäksi on tärkeää, että tunnelia edistävät tahot toimivat yhteistyössä ja jakavat yhteisen näkemyksen.

Jatkosuunnittelun edistämiseksi tulee vahvistaa sidosryhmäyhteistyötä, vuorovaikutusta ja osallistamista. Näin varmistetaan keskeisten osapuolten omistajuus, syvennetään ymmärrystä eri osapuolten intresseistä, määritellään resurssit sekä toteutetaan proaktiivisesti resurssihankintaa ja koordinoidaan sidosryhmätyötä.

Jatkosuunnittelussa on tarpeellista suunnitella ja yhteensovittaa edunvalvonnan, viestinnän ja vuorovaikuttamisen toimenpiteet sekä mahdolliset jatkoselvitystarpeet ja niiden rahoitusmahdollisuudet.

Hankkeessa tunnistettiin sektoreita, joita tunnelihanke erityisesti koskettaa:

- Liikenteellinen ja logistinen saavutettavuus
- Aluetalous ja kilpailukyky
- Huoltovarmuus
- Maanpuolustus

Vaikuttavuus

Toteutuessaan tunneliyhteydellä olisi laajamittaisia positiivisia yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia, se lisäisi alueellista koheesiota ja sosio-ekonomista tasapainoa, loisi aluetalousetuja, tukisi kestäväää liikkumista ja aluerakennetta sekä edistäisi Itämeren suojelua ja EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.

TAJAVA-hankkeella on ollut merkittävä vaikutus tunneliyhteyden jatkosuunnittelun ja siihen liittyvän sidosryhmäyhteistyön uudelleenkäynnistämiseen; tunnelin jatkosuunnittelua voidaan sen toimenpiteiden pohjalta edistää.

Lisäksi aikaisempien selvitysten jälkeen tunneliyhteys Helsinki-Vantaan lentokentältä Pasilan ja Helsingin keskustan kautta Tallinnaan on osoitettu sekä lainvoimaiseen Uudenmaan maakuntakaavaan että Helsingin ja Vantaan lainvoimaisiin yleiskaavoihin. Kaavat antavat selkänöjää tunneliyhteyden jatkosuunnittelun edistämiseksi. Käynnistyneessä Uudenmaan vihreän siirtymän visiokaavassa puolestaan käsitellään mm. logistiikkateemaa, jonka yhteydessä pitkän matkan henkilöliikenne ja multimodaaliterminaaliselvityksiä voidaan edistää. Lisäksi Helsingin ja Tallinnan välinen yhteys on tunnustettu päivitettyyn TEN-T-asetukseen tulevaisuuden selvityskohteena, mikä edelleen tukee jatkosuunnittelun edistämistä.

Lisäksi Suomen ja Viron valtiot, Helsingin ja Tallinnan kaupungit, sekä Uudenmaan liitto (HURC) ja Harjun kuntien yhteenliittymä (HOL) ovat laatineet keskinäiset yhteistyösopimukset (Memorandum of Understanding, MoU), joihin tunneliyhteyden edistäminen keskeisesti liittyy. HURC ja HOL ovat yhdessä laatineet 2023 tiiviin MoU:ta toteuttavan toimintasuunnitelman (Action Plan), johon keskeisenä sisältyy myös tunneliyhteyden edistäminen.

Indikaattoritiedot

- Käynnistyvät kokeilut (kpl): 0
- Onko kyseessä uusi toimintamalli tai käynnistytvä kehitysprosessi? Kyllä
- Mukana olevat yritykset ja muut organisaatiot (kpl): 3 (8)
- Myötävaikutuksella syntyneet uudet yritykset (kpl) 0, joista naisten perustamia (kpl) 0
- Myötävaikutuksella syntyneet uudet työpaikat (kpl) 0, joista naisten (kpl) 0
- Edistääkö hanke alueen elinvoimaa: Kyllä
- alueen veto/pitovoimaa: Kyllä
- elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolistuminen: Kyllä
- osaava työvoima: Kyllä
- osallisuus ja hyvinvointi (tasa-arvo, eri väestöryhmät): Kyllä
- Edistääkö hanke kansainvälistä toimintaa? Kyllä
- Tukeeko hanke ilmastonmuutoksen hillintää tai siihen sopeutumista? Kyllä

- Edistääkö hanke asukkaiden ja/tai yritysten digitaalisia palveluita ja niiden saavutettavuutta? Kyllä

Kuvaus seurantatiedoista

Hankkeella on merkittävä vaikutus tunneliyhteyden jatkosuunnittelun edistämiseksi ja kansallisen ja EU-rahoituksen hankkimiseksi. Näin ollen hanke epäsuorasti edistää alueen elinvoimaa sekä veto-/pitovoimaa, koska tunnelihanke edistää Uudenmaan ja koko Suomen kansainvälistä ja kansallista saavutettavuutta ja kytkee alueen osaksi laajempaa työmarkkina-aluetta.

Hanke edistää sekä suorasti että epäsuorasti kansainvälistä toimintaa, kun hankkeessa rakennetaan pohjaa kansalliselle ja kansainväliselle yhteistyölle. Hanke edistää myös elinkeinorakenteen uudistumista ja monipuolistumista, koska Tallinnan ja Helsingin välisen tunneliyhteyden myötä Uusimaa ja koko Suomi kytkeytyvät osaksi laajempaa työmarkkina-aluetta, mikä lisää kilpailukykyä kansainvälisistä investoinneista ja osaamisesta. Näin hanke osaltaan edistää osaavan työvoiman houkuttelemista ja lisää osaamista, kun Suomen työmarkkina-alue tunneliyhteyden myötä kytkeytyy tiiviimmin osaksi Baltiaa ja Manner-Eurooppaa. Saavutettavuuden paraneminen parantaa työllistymismahdollisuuksia. Tämä puolestaan lisää osallisuutta ja hyvinvointia (tasa-arvo, eri väestöryhmät), kun hankkeen myötä kasvavat aluetaloudshyödyt lisäävät hyvinvointia

Hanke tukee ilmastonmuutoksen hillintää tai siihen sopeutumista, kun Suomen liikenteellinen ja logistinen saavutettavuus tunneliyhteyden myötä tukeutuu vahvemmin raideliikenteeseen. Hanke edistää osaltaan myös asukkaiden ja/tai yritysten digitaalisia palveluita ja niiden saavutettavuutta, koska laajempi työmarkkina-alue lisää alueellista näkyvyyttä ja kilpailukykyä, kasvattaa alueen yritysten toimintamahdollisuuksia ja avaa uusia mahdollisuuksia sekä kotimaisille että kansainvälisille toimijoille niin uudistumisen kuin kansainvälisyyden vahvistamisen saralla.

Hankkeessa määriteltävät toimenpiteet toimivat suoraan askelmerkkeinä Tallinnan ja Helsingin välisen tunneliyhteyden jatkosuunniteluun ja sen rahoituksen edistämiseen.

Hankkeen maantieteellinen kohdealue: maakunta

Toteuttamisalueen maantieteellinen tarkennus: Uusimaa, välillisesti myös koko Suomi, Baltia, Eurooppa

Hankkeen henkilöstö, organisaatio ja keskeiset yhteistyötahot

Hankkeen henkilöstö

- Ulla Ruuskanen, Vantaan kaupunki
- Heidi Koponen, Uudenmaan liitto
- Sakari Saarinen, Uudenmaan liitto

Hankkeen organisaatio

Hankkeen toimijat:

- Vantaan kaupunki
- Uudenmaan liitto

- Lisäksi Helsingin kaupunki osarahoittajana

Hankkeen ohjausryhmä koostuu julkisen sektorin toimijoista Uudellamaalla:

- Vantaan kaupunki
- Uudenmaan liitto
- Helsingin kaupunki
- Helsinki EU Office
- Tuusulan kunta
- Nurmijärven kunta
- Helsingin seudun kauppakamari
- Väylävirasto

Hankkeen keskeiset yhteistyötahot

Hankkeen yhteistyötahot muodostuvat pääasiassa julkisen sektorin toimijoista Uudellamaalla ja kansainvälisesti.

Hankkeen tulosten hyödyntäminen jatkossa ja selvitys siitä miten hankkeessa toteutettua toimintaa tullaan jatkamaan tuen päättymisen jälkeen

Hankkeen tulosten hyödyntäminen jatkossa

Hankkeen tuloksista viestitään sidosryhmille sekä muille tarpeellisille tahoille. Toimilla pyritään varmistamaan, että hankkeessa tunnistetut tunneliyhteyden jatkosuunnittelua edistävät toimenpiteet käynnistyvät TAJAVA-hankkeen päättymisen jälkeen. Hankkeessa määritellyt toimenpidesuosituksot toimivat suoraan askelmerkkeinä tunnelin jatkosuunnitteluun ja sen rahoituksen edistämiseen.

Toiminta jatkuu hankekauden jälkeen. Rahoituksen suunnittelu ja sen hakemiseen valmistautuminen ovat keskeinen osa hankkeen toimintaa. Investointisuunnitelman, brändäyksen ja yhteistyön kautta on tavoitteena mahdollistaa kansainvälisten pääomien sekä kansainvälisen hankerahoituksen lisäsaanto.

Selvitys siitä miten hankkeessa toteutettua toimintaa tullaan jatkamaan

TAJAVA-hankkeen päätyttyä käynnistetään hankkeessa tunnistettuja tunnelihankkeen etenemisen edellytyksenä olevia keskeisiä toimenpiteitä, sekä edistetään Helsingin ja Tallinnan välisen tunnelin jatkosuunnittelua, yhteistyöverkoston muodostamista ja toteutuksen rahoitusta.

Jatkosuunnittelun keskeisenä tehtävänä TAJAVA-hankkeen päättymisen jälkeen on vahvistaa tunnelihankkeen edellyttämää kansallista tahtotilaa ja omistajuutta. Tämä on edellytys massiivisen infrastruktuurihankkeen edistämiseksi ja mm. EU- ja investointirahoitusten hakemiseksi. Jatkosuunnittelussa rakennetaan valmiudet eri rahoitusmekanismien, kuten esimerkiksi CEF-rahoituksen, hyödyntämiseen.

Jäsentyneen yhteistyön tarve tunnistettiin TAJAVA-hankkeessa keskeisenä jatkosuunnittelun edellytyksenä. Koordinoitu, pitkäjänteinen yhteistyö ja selkeä yhteistyörakenne- ja muoto korostuvat niin hankkeen jatkosuunnittelun, edunvalvonnan ja viestinnän kuin mahdollisten rahoitushakujen kohdalla. Osallistamisen avulla syvennetään ymmärrystä eri osapuolten intresseistä ja

tarvittavista lisäselvitystarpeista, tunnelihankkeen strategisista ja geopoliittisista mahdollisuuksista, herkkyyksistä ja riskeistä.

Lisäksi TAJAVA-hankkeen viestintäsuunnitelman sekä hankkeessa laaditun brändäyksen hanke- ja investointisuunnitelman pohjalta valmistellaan edunvalvonta-, vaikuttamis- ja viestintäsuunnitelma tunnelin jatkosuunnittelulle. Työssä suunnitellaan toimia edunvalvonnan, viestinnän ja vuorovaikutuksen sekä osallistamisen vahvistamiseen.

Loppuraportin liitteenä ohjausryhmän tai muu arvio hankkeen toteutuksesta ja tuloksista sekä kooste muusta kerätystä ja saadusta palautteesta

Liite.

Miten hankkeesta tiedotettiin, miten hanke näkyi julkisuudessa

TAJAVA-hankkeen aikana laadittiin hankkeelle viestintäsuunnitelma, jossa tunnistettiin hankkeen keskeiset viestit sekä tunnelihankkeeseen liittyvät ajankohtaiset kysymykset.

Hanke näkyi julkisuudessa, kun Vantaan Sanomat, Helsingin Uutiset ja Svenska YLE haastattelivat hankkeen tahoja tunneliyhteyttä koskeviin lehtiartikkeleihin.

Ilmoitus hankkeeseen liittyvän aineiston säilytyspaikasta

Uudenmaan liitto ja Vantaan kaupunki.

Julkinen tiivistelmä hankkeen toiminnasta ja tuloksista

Toiminta

TAJAVA-hankkeessa laaditun hanke- ja investointisuunnitelman avulla valmistaudutaan Helsingin ja Tallinnan välisen tunneliyhteyden jatkosuunnitteluun, yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin ja brändäämiseen sekä tuleviin kansallisiin ja EU-rahoitushakuihin.

Hanke toteutettiin 1.8.2024–28.2.2025 ja se osarahoitettiin alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman määrärahasta (AKKE). Toteuttajina toimivat Vantaan kaupunki ja Uudenmaan liitto. Lisäksi hankkeen rahoitukseen osallistui Helsingin kaupunki.

Työn myötä valmistaudutaan tunnelin jatkosuunnittelun edistämiseen, yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin, viestintään ja brändäämiseen sekä tulevien kansallisten ja EU-rahoitusten kartoittamiseen ja hakemiseen.

Hankkeella vahvistetaan alueiden elinvoimaa mm. työmarkkina-alueiden tiiviimmän integroitumisen, matkailun kehittämisen ja logististen yhteyksien vahvistumisen kautta sekä edistetään älykästä ja päästötöntä liikkumista. Lisäksi hankkeen avulla reagoidaan muuttuneeseen maailmantilanteeseen edistäen huoltovarmuutta.

Hankkeessa tunnistettiin Helsingin ja Tallinnan välisen tunneliyhteyden edistämisen kannalta välttämättömät jatkotoimenpiteet sekä laadittiin ehdotukset niiden toteuttamiseksi.

Toteutuessaan tunneliyhteydellä olisi laajamittaisia positiivisia yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia, se lisäisi alueellista koheesiota ja sosio-ekonomista tasapainoa, loisi aluetalousetuja, tukisi kestäväää liikkumista ja aluerakennetta sekä edistäisi Itämeren suojelua ja EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Tulokset

TAJAVA-hankkeella on ollut merkittävä vaikutus tunneliyhteyden jatkosuunnittelun ja siihen liittyvän sidosryhmäyhteistyön uudelleenkäynnistämiseen ja tunnelin jatkosuunnittelua voidaan hankkeen toimenpiteiden pohjalta edistää. Erityisesti jäsentyneen yhteistyön tarve tunnistettiin hankkeessa keskeisenä jatkosuunnittelun

edellytyksenä. Koordinoitu, pitkäjänteinen yhteistyö ja selkeä yhteistyörakenne ja -muoto korostuvat niin hankkeen jatkosuunnittelun, edunvalvonnan ja viestinnän kuin mahdollisten rahoitushakujen kohdalla.

Vuoden 2025 aikana hankkeen tuloksista viestitään sidosryhmille sekä muille tarpeellisille tahoille. Toimilla pyritään varmistamaan, että hankkeessa tunnistetut tunneliyhteyden jatkosuunnittelua edistävät toimenpiteet käynnistyvät TAJAVA-hankkeen päättymisen jälkeen.

Hankkeen tausta

Toimintaympäristö ja tilannekuva

Tallinnan ja Helsingin välinen tunneliyhteys on mittava infrastruktuurihanke, joka liittäisi Helsingin ja koko Suomen liikennejärjestelmiseen osaksi Manner-Eurooppaa. Tällä muutoksella olisi historiallisen merkittäviä vaikutuksia koko Suomen ja Pohjolan saavutettavuuteen, turvallisuuteen ja tulevaisuuden potentiaaleihin.

Tunneliyhteys integroisi Pohjolan osaksi laajempaa eurooppalaista työmarkkina-aluetta edistäen matkailua, kansainvälisiä investointeja, osaavan työvoiman houkuttelemista ja osaamista, kun Suomen työmarkkina-alue kytkeytyisi tiiviimmin osaksi Itämeren aluetta ja Manner-Eurooppaa.

Toteutuessaan tunneliyhteys saa aikaan laajamittaisia positiivisia yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia mm. alueellista koheesiota ja sosio-ekonomista tasapainoa, luo aluetalousetuja, tukee kestäväää liikkumista ja aluerakennetta ja edistää Itämeren suojelua ja EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Tunneliyhteys on nyt erityisen ajankohtainen niin Suomessa maamme turvallisuuspolitiikan ja rahdin huoltovarmuuden kuin myös EU:ssa unionin tiiviimmän integroitumisen, Venäjän uhan ja kestävyystavoitteiden takia. Suomen NATO-jäsenyys painottaa entisestään Suomen kiinteämpää yhdistämistä Manner-Eurooppaan.

Tunneliyhteys kulkisi Helsingin keskustan, Pasilan ja Helsinki-Vantaan lentoaseman multimodaaliterminaalien läpi linkittäen näin koko Suomen kiinteämmin Baltiaan ja Eurooppaan, ja vahvistaen elinvoimaa eri tasoilla mm. työmarkkina-alueiden

tiivimmän integroitumisen, matkailun kehittämisen ja logististen yhteyksien vahvistumisen kautta.

Helsingin ja Tallinnan välinen yhteys on myös sisällytetty Euroopan komission uuteen TEN-T-asetukseen (Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T) tulevaisuuden selvityskohteena osana North Sea Baltic -käytävää. Tunneliyhteys edistää asetuksen tavoitteita, kestäviä liikkumismuotoja ja raideverkon integroimista osaksi eurooppalaista raideverkostoa sekä Itämeren alueen liikenteen ja logistista kokonaisuutta.

Tunnelihanke edistää kestäviä liikkumismuotoja, paitsi henkilöliikenteen, myös tavaraliikenteen osalta. Tunnelihankkeen jatkosuunnittelun edistäminen on tärkeää etenkin Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolisen rahtiradan ja multimodaaliterminaalin osalta (TEN-T-asetuksen pohjalta) pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aluetaloushyötyjen vahvistamiseksi sekä tunnelin ja muun maankäytön yhteensovittamiseksi Kuuma-kuntien alueella, liittyen erityisesti kaavoitukseen ja maankäytön suunnitteluun alueella.

Tallinnan ja Viron suunta tähtää kohti Eurooppaa, ja on Uudellemaalle ja koko Suomelle tärkeä vilkkaan työssäkäynnin, yrityselämän, kuljetusten ja matkailun kannalta. Helsingin ja Tallinnan välille on jo nyt saatu tiheä ja kannattava lauttalinjaliikenne matkustaja- ja tavaraliikenteen yhteistoiminnalla. Tavaraliikenne Suomesta Tallinnan kautta Eurooppaan lisääntyy tulevaisuudessa.

Tallinnasta Liettuan ja Puolan rajalle rakenteilla oleva Rail Baltica-ratayhteys sekä siihen liittyvä Helsingin ja Tallinnan välinen tunneli yhdistäisivät Uudenmaan ja Suomen kiinteästi muuhun Eurooppaan ja kasvattaisivat kuljetusreitien merkitystä entisestään. Tunneli mahdollistaisi työssäkäynnin, matkailun, kuljetukset, investoinnit ja yrityselämän toimintojen vapaan liikkumisen Suomen ja Viron välillä ja laajemmin koko Uudenmaan ja Suomen sekä Viron, Baltian ja manner-Euroopan välillä. Tunnelihanke liittäisi Helsingin ja koko Suomen liikennejärjestelmään osaksi manner-Eurooppaa. Tällä muutoksella olisi historiallisen merkittäviä vaikutuksia koko Suomen ja Pohjolan saavutettavuuteen, turvallisuuteen ja tulevaisuuden potentiaaleihin ja riskeihin.

Tunneliin liittyvissä aiemmissa selvityksissä ^{1 2} on arvioitu tunnelin suurimpien taloudellisten ja kasvua tuottavien hyötyjen muodostuvan Helsingin ja Tallinnan seutujen työssäkäyntialueiden yhteenkytkeytymisestä, missä työmatkojen matka-ajalla on ensisijainen merkitys. Kiinteän yhteyden tulee tästä syystä kulkea radan seudulliseen joukkoliikenteeseen parhaiten kytkevien solmujen, eli Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Linjaus jatkuu Baltian puolella yhtenäisenä Tallinnan lentoasemalta Rail Baltica-ratana ja kytkeytyisi edelleen Keski- ja Itä-Euroopan rautatieverkostoon.

Uusimaa-kaava, Helsingin ja Vantaan yleiskaavat

Helsingin ja Tallinnan välinen tunneli ulottuisi Helsinki-Vantaan lentoasemalta Tallinnan Ülemiste-lentokentälle, jossa on yhteys Rail Balticaan. Tunneli lyhentäisi matka-aikaa Suomen ja Viron välillä nykyisestä kahdesta tunnista noin puoleen tuntiin. Eurooppalaisella normaaliraideleveydellä rakennettavan tunnelin lisäksi lentoaseman pohjoispuolelle tarvitaan tavaraliikenteen terminaali ja varikko sekä ratayhteys Hanko-Hyvinkää-radalle. Terminaalissa rahti siirretään maantiekuljetukseen tai suomalaisen raideleveyden raiteille.

Tunneliyhteys sijoittuu Uusimaa-kaavan kokonaisuudessa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueelle (lainvoimainen keväästä 2023 alkaen). Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan kaavakartalla "Tallinna-tunneli" on esitetty Liikennetunnelin ohjeellinen linjaus -merkinnällä mereltä Helsingin keskustan ja Pasilan kautta lentoasemalle. Tavaraliikenteen yhteystarve lentoasemalta rahtiterminaaliin ja rahtiterminaalista Hanko–Hyvinkää-radalle on osoitettu Liikenteen yhteystarve -merkinnöillä. Multimodaaliterminaali rahdille sisältäen mahdollisen varikon on osoitettu kaavakartalla Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalue -merkinnällä, joka sijoittuu lentoaseman melualueelle Tuusulan Metsäkylässä.

¹ TalsinkiFix

² FinEstLink

Tallinna-tunneliin liittyvä tavaraliikenteen yhteystarve kaipaa jatkosuunnittelua, jotta yhteys saadaan merkittyä maakunta- ja kuntakaavoihin nykyistä vahvemmallalla merkinnällä. Tarkempien suunnitelmien myötä alueen maankäytön potentiaali saadaan hyödynnettyä alueella paremmin. Kesällä 2024 käynnistynyt vihreän siirtymän maakuntakaavatyö antaa mahdollisuuden viedä tunneliyhteyden suunnittelua eteenpäin.

Vantaan yleiskaavassa Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus - merkinnällä on varauduttu Tallinna-tunneliin ja Lentorataan. Merkintä osoittaa ratojen ohjeellisen linjauksen Helsingin kautta sekä niiden yhteystarpeet lentoasemalta pohjoiseen.

Helsingin yleiskaavaan 2016 on osoitettu lentoratayhteys keskustasta lentokentälle. Helsingistä etelän suuntaan, Tallinnaan, on osoitettu raideyhteystarve. Tallinnaan suuntautuvan rautatietunnelin ja suoran lentoasemaradan sijainnit ovat ohjeellisia, ja varsinainen sijainti selviää tarkemmassa suunnittelussa. Vastaavat oikeusvaikutteiset varaukset sisältyvät myös Helsingin maanalaiseen yleiskaavaan 2021. Helsingissä on myös varauduttu asemien rakentamiseen näitä alueita koskeissa asemakaavoissa.

Yhteistyösopimukset

Tallinnan ja Helsingin välisen tunnelihankkeen suunnittelu edistää Helsingin ja Tallinnan kaupunkien välisen yhteistyösopimuksen tavoitteita. Myös Uudenmaan liitto (HURC) ja Harjun kuntien yhteenliittymä (HOL) Virossa ovat solmineet 12/2022 yhteistyösopimuksen (MoU). HURC ja HOL ovat yhdessä laatineet 2023 tiiviin MoU:ta toteuttavan toimintasuunnitelman (Action Plan), johon sisältyy myös tunnelin edistäminen. Myös Suomen ja Viron valtioilla sekä pääkaupungeilla on MOU-yhteistyösopimus, johon tunnelihanke linkittyy.

Aiemmat hankkeet

Helsingin ja Tallinnan välistä tunneliyhteyttä on selvitetty laajasti 2010-luvun loppupuolella (FinEstLink ja TalsinkiFix -hankkeet), mutta muuttuneen talous- ja kokonaisturvallisuustilanteen vuoksi selvitykset ja tilannekuva vaativat päivittämistä. Hankkeessa on otettu huomioon aikaisempien hankkeiden tulokset ja valmistelua eteenpäin niiden pohjalta. Hanke antaa myös toimenpide-ehdotuksia seuraavien hankkeiden suunnitteluun.

Ensimmäinen esiselvityshanke, TALSINKIFIX, Tallinnan ja Helsingin välisen tunneliyhteyden ja maakuntakaavaratkaisun taustalla, oli Helsingin kaupungin koordinoima ja sen tarkoitus oli kartoittaa tunnelihankkeen edellytyksiä ja mahdollisia vaikutuksia Suomessa ja Virossa melko yleisellä tasolla.

Esiselvityksessä³ tutkittiin, onko Helsinki–Tallinna-tunneli teknisesti toteutettavissa, mitkä ovat sen taloudelliset kustannukset ja hyödyt ja kannattaako suunnittelua jatkaa. Työ oli osa Harjun maakunnan, Helsingin ja Tallinnan kaupunkien sekä Femern Belt Development Fundin yhteistä TALSINKIFIX-projektia.

Kattavampi ja tuoreempi esiselvityshanke tunneliyhteyden ja maakuntakaavaratkaisun taustalla oli nimeltään Finnish Estonian Transport Link, lyhyemmin FinEst Link. Tässä Uudenmaan liiton koordinoimassa hankkeessa selvitettiin Helsinki–Tallinna-rautatietunnelin toteutusmahdollisuuksia. Kaksivuotisessa hankkeessa tunnelihanketta tutkittiin teknisestä, taloudellisesta ja kilpailukyvyn näkökulmasta.

Uudenmaan liiton kumppaneina FinEst Link -hankkeessa olivat Helsingin ja Tallinnan kaupungit, Viron liikenneministeriö ja Suomen liikennevirasto sekä Harjun kuntien liitto. Projektin tuloksista (mm. loppuraportti)⁴ käy ilmi, että Helsingin ja Tallinnan välinen nopea tunneliyhteys toisi laajamittaisia yhteiskunnallisia ja taloudellisia hyötyjä molemmille kaupunkiseuduille ja valtioille, ja kasvumahdollisuuksia koko Euroopalle.

³ TalsinkiFix

⁴ FinEstLink

Lähteet

TALSINKIFIX

[Pre-feasibility study of Helsinki-Tallinn fixed link \(uudenmaanliitto.fi\)](#)

FinEst Link

<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2021/10/FinEst-link-REPORT.pdf>

Uusimaa-kaava 2050

<https://uudenmaanliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/maakuntakaavat/uusimaa-kaava-2050/>

Helsingin yleiskaava, Kaupunkikaava

https://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2018_kaava/YK_2016_Selostus_20160614_LI-SALEHDELLA.pdf

Vantaan yleiskaava

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/yleikaavan-selostus-11012023-voimaantulo_0.pdf

